

University of Groningen

Dwaallichten, struikeltochten, tolwegen en zangsporen

Roodbol, Petrie

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2005

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Roodbol, P. (2005). *Dwaallichten, struikeltochten, tolwegen en zangsporen: Onderzoek naar taakherschikking tussen verpleging en artsen.* [, Rijksuniversiteit Groningen]. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

Dwaallichten, struikeltochten, tolwegen en zangsporen

Onderzoek naar taakherschikking tussen verpleging en artsen

Proefschrift

ter verkrijging van het doctoraat in de

Bedrijfskunde

aan de Rijksuniversiteit Groningen

op gezag van de

Rector Magnificus, dr. F. Zwarts,

in het openbaar te verdedigen op

donderdag 31 maart 2005

13.15 uur

door

Pieterella Francina Roodbol

geboren op 24 oktober 1953

te Rotterdam

Promotor Prof. dr. A.M. Sorge

Copromotor Mw. dr. M.A.G. van Offenbeek

Beoordelingscommissie

Prof. dr. J. van Hoof

Prof. dr. L. Karsten

Mw. Prof. dr. P.L. Meurs

Prof. dr. M.H. van Rijswijk

Voor mijn oude vader

Inhoudsopgave

1. Algemene inleiding	
1.1. Aanleiding en doelstelling van het onderzoek	1
1.2. Vraagstelling	1
1.3. Leeswijzer	3
2. Theoretisch kader	4
2.1. Inleiding	4
2.2. Professionals	4
2.2.1. Algemeen	4
2.2.2. Begripsomschrijvingen professie en professionalisering	5
2.2.3. Verpleging en professionalisering	7
2.2.4. Medici en professionalisering	9
2.3. De contextuele benadering van Abbott	10
2.3.1. Algemeen	10
2.3.2. Het werk van professionals	10
2.3.3. De organisatie	11
2.3.4. De methodiek van een professional	12
2.3.5. Samenvatting	14
2.4. Aanvullende theorieën	16
2.4.1. De sociale identiteitstheorie	16
2.4.2. Het partijen in een systeemmodel van Mastenbroek	18
2.4.3. Het beschrijvingskader van Pettigrew & Whipp	21
2.5. Definiëring begrippen	22
2.5.1. Organisatiekundige begrippen	22
2.5.2. Begrippen uit de gezondheidszorg	24
2.6. Samenvattende conclusie	26
3. Achtergrond van de vraagstelling	27
3.1. Inleiding	27
3.2. Het ontstaan van het verpleegkundige beroep in Nederland	27
3.2.1. De periode vóór het verval van de ziekenzorg in 1650	27
3.2.2. Sociale veranderingen in de 19 ^e eeuw	28
3.2.3. Initiatieven op het gebied van ziekenzorg tussen 1820 en 1870	29
3.2.4. Verplegen als beroep	31

3.2.5.	Analyse	32
3.3.	De ontwikkeling van het medisch beroep	33
3.3.1.	Het ontstaan van het medisch beroep	33
3.3.2.	De ontwikkeling van de chirurgie	34
3.3.3.	Toename van de macht van medisch specialisten in Nederland	34
3.3.4.	Analyse	35
3.4.	De verpleegkundige beroepsontwikkeling en de relatie met artsen	36
3.4.1.	Het begin van de domeinstrijd	36
3.4.2.	Analyse	42
3.5.	Ontwikkelingen na de Tweede Wereldoorlog	42
3.5.1.	De gezondheidszorg	42
3.5.2.	Veranderingen in verpleegkundige opleidingen en functiedifferentiatie	43
3.5.3.	De “verlengde arm”	44
3.5.4.	Streven naar een eigen verpleegkundige identiteit	45
3.6.	Systematisering en verwetenschappelijking van de verpleging	47
3.6.1.	Nieuwe organisatievormen	47
3.6.2.	Methodisch werken	48
3.6.3.	Verpleegkunde als wetenschap	49
3.6.4.	Verpleegkundig specialisten	50
3.6.5.	Verpleegkundige conceptuele modellen	51
3.6.6.	Verpleegkundige classificatiemodellen	52
3.6.7.	Verpleegkundig onderzoek	52
3.7.	De verpleegkundige beroepsgroep eind jaren negentig	52
3.7.1.	Van WUG naar BIG	53
3.7.2.	Het verpleegkundig opleidingsstelsel	53
3.7.3.	Herziening van het beroepsprofiel	54
3.7.4.	Analyse	55
3.8.	Ontwikkelingen bij de medici	56
3.8.1.	Wetgeving	56
3.8.2.	Wachtlijsten	57
3.9.	De relatie arts en verpleegkundige eind jaren negentig	57
3.9.1.	Analyse van de verpleegkundige-arts relatie	58

3.9.2. Samenvattende conclusie	61
4. De introductie van de Nurse Practitioner	62
4.1. Inleiding	62
4.2. Wat is een Nurse Practitioner (NP)?	62
4.2.1. Conclusie	66
4.3. Het ontstaan van de NP en de verspreiding van het concept	66
4.3.1. Onderzoek in de VS	67
4.3.2. Analyse	68
4.3.3. De NP buiten de VS (survey)	69
4.3.4. Nabeschouwing survey	71
4.4. De implementatie in het UMCG	71
4.4.1. De context	71
4.4.2. Inhoud en lokale invoering	73
4.4.3. De eerste opleiding	74
4.4.4. De eerste NPs in het UMCG	75
4.4.5. Analyse	77
4.5. De implementatie van de NP in ons land	77
4.5.1. Landelijke beleidsontwikkeling	79
4.5.2. Analyse	81
5. Evaluatie van de NP	83
5.1. Beantwoording deelvraag 1	83
5.1.1. Methode van onderzoek	84
5.1.2. Resultaten	87
5.1.2.1 Samenvatting	100
5.1.3. Nabeschouwing onderzoek deelvraag 1	101
5.2. Beantwoording van de deelvragen 2 t/m 8	101
5.2.1. Deelvraag 2	103
5.2.1.1 Samenvatting	113
5.2.2. Deelvraag 3	113
5.2.2.1 Samenvatting	123
5.2.3. Deelvraag 4	124
5.2.3.1 Samenvatting	127
5.2.4. Deelvraag 5	127

5.2.5. Deelvraag 6	129
5.2.6. Deelvraag 7	132
5.2.6.1 Samenvatting	136
5.2.7. Deelvraag 8	137
5.2.7.1 Samenvatting	139
5.2.8. De NP, een nieuwe functie of een nieuw beroep?	140
5.3. Nabeschouwing onderzoek deelvragen 2 t/m 8	143
6. Beantwoording hoofdvraagstelling, conclusies en aanbevelingen	144
6.1. Hoofdvraagstelling	144
6.2. Overige aanbevelingen	146
6.3. Reflectie op de theorie	148
6.3.1. Reflectie op het conceptueel kader van Abbott	148
6.3.2. Gewenste verdere theorieontwikkeling over beroepen	149
Samenvatting	150
Summery	157
Literatuur	163
Websites	175
Bijlagen	176
1. Taakfunctieomschrijving NP	
2. Besluitvormingstraject en besluitvormingscriteria ten behoeve van een experimentele functie	
3. Activiteiten tijdsbesteding onderzoek	
4. Vragenlijst Rolontwikkeling van Advanced Practice Nurses	
Woord van dank	
Curriculum vitae	